

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tarif la Administrația ziarului și la toate agențiile de publicitate.

bonamente:

an . 520 Lei
an . 260 Lei
an . 130 Lei

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR, ION MONTANI.

2 Lei ex.

Relațiunile cu Austria

Arad, 3 Octombrie.

... toate statele foste inamice, și aceea care și-a reluat, încă încheierea păcii, relațiunile per...
Din felul cum austriacii s'au...
cât și în zilele cari au pre...
au urmat dezastrului pute...
centrale, reiese încă odată, în...
logie, că vina provocării de fapt...
hoiului mondial cade exclusiv...
Ungariei. Într'o epocă de...
a puterii de voință, Viena, ...
comanda altădată, căzuse în...
războiului mondial, sub tu...
francă a conelui Ștefan Tisza...
ce a urmat. De la Viena a...
în cursul anului 1917, pri...
proponeri de pace, acolo s'a...
proclamația către popoare...
paratului Carol, iar, pe urmă,
ovina austriacă a primit bucu...
ocupatia românească și popu...
minoritară de acolo s'a grăbit,
primul moment, să adereze la...
unirii fără protestări, fără re...
și fără gând ascuns. Încheerea...
Austria a convențiilor cari regu...
lele successorale ale fostei mo...
s'a făcut cu multă bunăvoință...
prințesa dela primele întâlniri ale...
unilor româno-austriace.
tot atâtea motive ca să con...
și noi, ca și presa vieneză, cu...
satisfacție, bunele relațiuni...
ambele țări.

a avut de suferit pe urma acțiunilor cari porneau din capitala austriacă. Mare parte din campania de calomnie dusă împotriva noastră si-a avut sediul la Viena. Și azi, unele ziare vieneze, conțin rubrici întregi de știri pătimase, pe deantregul inventate cu scopul de a ne face odioși. Manevrele de bursă, speculațiunile în vederea scaderii leului și-au găsit teren în Capitala Austriei. În special, agenții bolșevici cari completează împotriva României, își fac meseria, neturburați, la Viena.

Negreșit că toate aceste fapte concură să ridice dificultăți relațiunilor prietenești dintre ambele țări. Ne întrebăm însă, ce folosesc Austriei această deplină libertate ce se dă tuturor complotiștilor politici? Suntem siguri însă, că amicii noștri dela Viena, în frunte cu cancelarul Seypel, n'au sesizat bine această situație și că, odată făcuți atenți, se vor conforma dreptului gingilor și uzanțelor internaționale, reprimând cu desăvârșire, așa cum se face acum în Elveția, orice încercare de complot pe teritoriul lor, împotriva altui stat.

Și atunci, nimic nu va mai sta în calea unor relațiuni cari tind să devină din ce în ce mai prietenești, între România și Austria.

Activitatea comisiei pentru unificarea legislativă

Comisiunile pentru unificarea legislativă dela ministerul justiției și-au reluat activitatea în cursul lunii Septemvrie. Lucrările privitoare la Codul Penal și Codul de procedură penală sunt aproape terminate: Subcomisiunea pentru codul penal și cel de procedură e prezidată de dl. G. Stoicescu președinte onorific la Inalta Curte de Casație, iar comisiunea de revizuire e prezidată de dl. Ionescu-Dolj secretar general al ministerului de justiție. Se crede că aceste legiuri vor fi depuse în Noemvrie pe birourile parlamentului. Comisiunea pentru unificarea codului de procedură lucrează de asemenea sub președinția dlui Oscar Niculescu, președinte la inalta Curte de Casație. Lucrările pentru unificarea codului civil n'au fost încă reluate.

NOTE

Premiile revistei „Cele Trei Crișuri”

Arad 3 Oct.

O literatură, pentru a prospera, în calitate și producțiune, are nevoie de diferite stimulente, dintre cari un l dintre cele mai eficace e premiul. Premiul literar îndeamnă pe scriitor la muncă îngrijită și mai îndelungată. S'au văzut multe talente cari ar fi putut lucra mult și, cu toate acestea, se pierdeau în lucruri mărunte și grabite. Când aceștia însă sunt atrași de un premiu, atunci își încordează intradevăr forțele și luptă îndăjtit pentru câștigarea lui. Acest lucru îl observăm mai ales în Franța, unde premiile literare sunt multe și pornite nu numai din inițiative oficiale. Și cunoaștem roadele bune ale acestor premii, în literatura franceză.

La noi, premiile Academiei Române nu atrag atât cât ar trebui pe scriitori. Cauza? Sunt prea mici și de multe ori trebuie chiar să se divizeze. În loc să se prezinte ca o răsplătă a muncii depuse de autor, ele se mărginesc astfel la mici distincțiuni. Deaceia premiile Ministerului Artelei au fost bine venite, precum și cele ale câtorva răslețe inițiative particulare.

Acum primim vestea bună că revista culturală „Cele Trei Crișuri” din Oradea-Mare a înființat trei premii pentru cele mai bune nuvele ce se vor trimite la redacție până la 30 Decemvrie 1924, cu mențiunea „pentru premii”. Primul premiu e de 5000 lei, al doilea de 1000 lei și al treilea de 500. Afară de acestea se vor mai distrubi încă trei premii a câte 1000 lei pentru traducerea lor în ungarește, traduceri ce vor fi publicate în revistele ungurești din Ardeal. Premiile se vor distribui în Ianuarie 1925. Lămuriri mai pe larg se găsesc în Nr. 9 al revistei „Cele Trei Crișuri”.

Un miliard pentru întreținerea rețelei C. F. R.

Suntem informați că în noul buget pe anul 1925 a fost prevăzută suma de un miliard lei pentru întreținerea tuturor liniilor căilor ferate.

Dupăcum am relatat la timp și pe actualul exercițiu a fost prevăzută o sumă apreciabilă — cu care în bună parte s'au refăcut numeroase terasamente, înlocuindu-se traversele deteriorate.

Ajutorarea funcționarilor

Dl profesor și deputat Traian Lalescu, a fost însărcinat de dl Vintilă Brătianu, să calculeze ce sumă ar trebui pentru ajutorarea funcționarilor.

Sporirea bugetului general al statului.

De câteva zile au început la toate departamentele, lucrările pentru întocmirea noului budget general al Statului.

Dintr'o anchetă pe care ziarul „Argus” a făcut-o la câteva ministere, reiese că noul buget va fi augmentat cu peste două miliarde lei.

Creditele mai însemnate vor fi sporite la ministerele: război, instrucțiune și domenii unde ministrii respectivi au cerut mari sume de bani, în vederea noilor proiecte de legi

votate, pentru care trebuiesc rezervate sumele necesare bunului mers al serviciilor.

În legătură cu alcătuirea noului buget, mai aflăm că dl Al. Constantinescu ministruul domeniilor și agriculturii, va pune și în anul viitor, la dispozițiunea direcțiunii serviciului zootehnic și de igienă veterinară, suma de o 100 milioane lei, care să fie acordată comisiilor zootehnice județene.

Deasemenea mai aflăm, că dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, va aloca și în noul buget general al Statului o mare suma de bani pentru a se înfăptui definitiv opera școlară, privitoare la noile construcții școlare.

Cutia Pandorei

Arad, 3 Octombrie

În vremea noastră, cugetarea superioară omenescă este concentrată, ca niciodată în trecut, asupra problemei războiului. Spirite largi, minți universale, scriitori și oameni de stat, caută cu înfrigurare o soluție de pacificare integrată a popoarelor. Războiul este studiat pe seara nesfârșită a timpului și apar savante cărți, lămurind aspectul biologic al eternului rău social și atârând în fața viitorului, când perdelele roze ale optimismului, când mantaua sinistră a Morții.

O judecată unitară nu s'a lămurit încă. În vechime războiul era socotit ca un fel de leac social, în diferite interese. Popoarele săturate de energii recurgeau la război ca la un mijloc de canalizare a energiei de prisos; cele căzute în moleșală și letargie de conștiință, ca la un mijloc coroborant, iar cele cuprinse de apatie și descurajare, ca la un mijloc de reconfortare, de excitație. Epoca intelapcunii umane superioare, când pentru stimularea energiilor umane creatoare se va fi adoptat, în locul războiului, rațiunea științifică umanitară, ca ultim și desăvârșit mijloc de progres și fericire pe glob, este încă departe și astăzi.

Războiul are și astăzi, în multe țări apologeti, cari se călăuzesc de judecata celor vechi. În ultimul război Germania a fost mânăta de expansiune și supremație etnică. Ea a avut, deci, rațiunea destinderii organice a energiilor ajunse la saturațiune. Monarhia Habsburgică, Rusia și Turcia, la rândul lor, au făcut un război de coroborare și reconfortare. Azi Germania este ajunsa într'o stare de normalitate; nu este nici căzută în apatie și nici slăbită de energii, dar și de prisosul lor a scăpat. Acolo ideologii vor învinge incurând resentimentele lasate de război și condițiile unor înțelgeri sunt date, în Turcia, după multe sgduiri interne, se pot distinge azi posibilitățile unei recrudescențe naționale. În cuprinsul petecului geografic din trecut al monarhiei habsburgice, tendințele războinice s'au concentrat azi în Ungaria revenită la proporțiile ei logice. Acolo cultul războiului a luat expresia patologică a egocentrismului și grandomaniei de rasă surescitată. În Rusia, războiul este astăzi, — în starea de letargie și apatie a

imensului conglomerat de popoare, — un ultim mijloc al sovietelor pentru a se menține supremația facticei lor autorități.

Primejdia mai serioasă este, deci, la răsărit. Rusia este azi în ochii lumii întregi o adevărată cutie a zeiței Pandora. Știm din mitologie, că această zeiță era autoarea tuturor relelor ce bântuiau odinioară omenirea. Într'o curioasă, plămădire funestă, ea ținea închisii fermetii războiului, catastrofelor și epidemțiilor. Cine ar putea să nege, că în Rusia sovietelor se găsec azi într'o abundență îngrijitoare, fermetii catastrofelor sociale: foametea, boala și desneajdea?

Dar toamă prin proporțiile ce ia acumularea de fermetii maladivi în Rusia, neamurile din apus, cari prezidează politica generală, caută în timpul din urmă modalități serioase pentru înălțurarea pericolului moscovit. Nu ne îndoiim, că aceste modalități vor fi găsite. Insănătoșirea Rusiei se va face printr'o furtună internă, care nu va trece de hotarele ei.

Conglomeratul etnic, care este Rusia, are teren larg de expansiune între hotarele sale imense, — panrusismul va rămâne o poveste a trecutului. Sufletul poporului rus a dat unanimitate pe cele mai vaste spirite pacifice, — în primul loc pe Tolstol. Toate personalitățile reprezentative ale acestui popor au fost inspirate de idealul înfrățirii omeneste.

Se poate întâmpla minunea, că toamă dinspre Rusia să ne vie peste un an doi indemnul cel mai răsunător al păcii universale — și atunci lumea va fi făcut un mare pas spre destinul ei final.

Guvernul României a înțeles deplin marelui interes uman ce se ascunde în problema rusască. Acțiunea stăruitoare, cuminte și metodică ce urmărește în Basarabia, este primită cu aprobările majorității națiunilor de pe continent. Basarabia a devenit una din preocupările decisive ale politicii externe și urmă conducătorilor țării să poată da tuturor o garanție nouă împotriva instigatorilor dela Moscova, purificând atmosfera în provincia noastră de peste Prut și ridicând un zăgăz neinvins în fața herostraților dela răsărit.

FOILETON

Copacii...

Copaci
Săraci
De la margine de drum
Ce vă sfărâmați tăcerea ca cerșitorii [schilavi]
In noptile de scrum,
Copaci
Tăcuți ca și pământul
Și adeseori mai vorbăreți ca vântul,
Copaci
Săraci
Din margine de râu,
Ce vă 'ngănați suspinul
Cu unda 'nșelătoare, mai clară ca [seninul],
Copaci
Din cimitire
Voi, ce păziți uitarea și viața [netrăită],
Voi ce păstrați pe frunze
Șoapte abia șoptite, ce s'au topit pe [buze]
Și zâmbește de adio...
Copaci,
Săraci,

Voi în amurgul trist de toamnă
Sunteți preoți fără odăjdii,
Ce îngănați încet prohodul asupra [zilelor de vară]
Risipindu-vă frunzișul prin cădelni- [țări duioase]
In clipele sfoase
De vecernie fânerară. ALPIN POPA.

REMY DE GONCOURT: BIGAMIA

Citeam zilele trecute, într'un jurnal care a publicat interesante studii asupra ocașilor, că bibliotecarul oanei Noumea era, acum câțiva ani, un vechiu jandarm condamnat la muncă silnică pentru bigamie, — și de când an citit aceasta mă gândesc mereu: cum oare? La ocaș pentracă ai fost un modest Salomon, un sarmăn d'un jandarm? Ocaș pentru că ai voit să te bucuri de cucerirea cător-va virginități? E prea mult. Bănuiesc că faptul fostului jandarm era complicat cu ceva mici crime accesorii, bănuiesc că era în același timp și falsificator, hoț, poate și asasin, bănuiesc că acest bigam era un suflet oribil, un personaj periculos, bănuiesc toate acestea, căci fără hânuielele de mai sus n'aș înțelege, — și totdeauna doresc să înțeleg.

Căsătoria este fără îndoială o admirabilă instituție, nu trebuie însă să-i exagerăm meritele. Intervenția legalității în contractele dintre sexe nu e indispensabilă. Concepem destul de bine o societate în care căsătoriile s'ar organiza liber, în afară oricărei legi scrise, după obiceiul, capriciile și convențiile particulare, așa cum se organizează toate celelalte asociații. Această societate e cu atât mai ușoară a fi concepută, cu cât ea și există: în marile orașe o bună parte din locuitori se lipește de căsătoria legală. După cum sunt copii naturali, asemenea și căsătorii naturale. Acolo unde nu ai nici familii de cruțat, nici proprietăți de păstrat și de transmis, la ce bun căsătoria legală, costisitoare și complicată?

La ce bun să cerem legii să inoade o legătură pe care putem, în câteva luni, să-i cerem s'o desnoade? Divorțul nu este oare un drum către căsătoria liberă? Odinioara ideea căsătoriei era legată de cea a eternității. Azi nu mai este așa, azi nu sunt decât legături temporare: cu alte cuvinte în ziua în care te căsătorești îți este permis să te gândești la ziua posibilă în care să divorțezi. Legală sau ilegală, căsătoria este deacum înainte o asociație care e expusă tuturor riscurilor celorlalte asociații. Înțelgere scrisă sau tacită, solemnă sau secretă, este, ca și toate contractele, supusă accidentelor cari le-ar putea rupe. Atunci, întorcându-ne la jandarmul din Noumea, unde vedeți bigamia? Rămâne atunci chestiunea trădării, chestiunea pagubei cauzate primei femei; afacerea ruperii unui contract,

privește tribunaletle civile. Să lăsăm bigamia printre greșeli, printre erorile cari angajează responsabilitatea morală și materială dar s'o ștergem din lista crimelor. Vorbesc de bigamia simplă, de aceea care nu se complica cu crime reale.

Cum! bigamia e o crimă, când este vorba de căsătorie legală, și e o simplă greșală într'o căsătorie ilegală? Acest bărbat care trăeste cu o femeie pe care a sedus'o sau a cucerit'o, dacă vrei, poate într'o zi sau alta s'o sărăsească, să fugă cu alta, fără ca legea să se miște, fără ca acea parasită să aibă dreptul să ridice măcar glasul, însă, dacă, diu contră, e vorba de o căsătorie legală, iată-l de-acum criminal, iată o pradă bună pentru ocaș! E absurd. În ambele cazuri, faptul e identic. Bigami, dar oare nu sunt bigami toți aceia pe cari îi vedem aruncind pe stradă o sarmăna metresă, pentru a se căsătorii, oh! de astădată, legal, cu o tânără fată bogată? Dacă bigamia e o crimă, cum să calificăm oare un asemenea act! Și dacă bigamia conduce la ocaș, cum se face că un asemenea act duce, diu contră, la consideratie, la onoare și stabilitate socială? Sunt mari contradicții în obiceiurile noastre: sunt mari și în legile noastre.

Bigamie: Acest cuvânt teribil mă face să răd. Ce înțelegem, de fapt, prin bigamie? Un bigam e, în sensul strict al cuvântului, un om care are două femei deodată, după cum un poligam e un om care ține mai multe. Aceasta stabilit, putem intra în regiunea comică a chestiunii. Un bigam nec-

MINISTERUL JUSTIȚIEI
Comisiunea de naturalizări,
—oo—

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publica următoarea cerere de naturalizare, spre știința aceluia care ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Norbert Blumenthal de profesie comerciant, domiciliat în orașul Arad, Strada Dorobanților Nr. 72, născut în anul 1889 fiind de naționalitate Austriacă și voind a deveni cetățean român, cu onoare vă rog să binevoiți a dispune facerea formelor legale pe baza alăturatelor acte, pentru împămintarea mea cu știmate: (ss) N. Blumenthal.

Comisia Economică.

Nr. 231-1924.

Publicațiune de licitație publică.

Comisia Economică a orașului cu drept de municipiu Arad, scoate la licitație publică în ziua de 15 Decembrie 1924 la orele 4 d. m. în localul D-lui consilier economic (Primăria, etaj I, usa 104) închirierea pe timp de un an a garderobei și bufetului dela Teatrul orașenesc.

Prețul exlamariei este Lei 150.000 unastacincizecimeii Lei).

Vadiul de 10% după prețul exlamariei, este a se depune în numerar, sau libelul eliberat de vreuna din instituțiile financiare, sau hârtii de valoare garantate de stat, în mâinile Comisiunii care ține licitația.

La licitație se poate concura (participa) numai cu oferte în scris.

Ofertele în scris închise în plic și sigilate, se vor prezenta la începerea licitației și numai atunci se vor lua în considerare, dacă oferta declară că cunoaște și acceptă condițiile de licitație. Adjudecarea se va ține de către Consiliul Comunal, în ziua de 17 Decembrie 1924 orele 12 a. m. în sala mică de ședință a Primăriei.

Condițiile de licitație și caetul de sarcine se pot vedea la D-l consilier economic, în oarele de serviciu.

Ofertele nu se primesc.

Licitația se va ține în conformitate cu articolul 72-80, din legea asupra contabilității publice.

Arad din sediinta Comisiei Economice a orașului cu drept de municipiu ținută la 6 Octombrie 1924.

COMISIA ECONOMICA.

Insertii se primesc la Administrația ziarului.

Bunde de blană

gata și la comandă
se capătă la

Anton Ioanovici blănar

Arad, Bul. Regina Maria 9
Palatul Neuman înființată 1882

Inundații în țară

— Linii ferate întrerupte. —

Direcțiunea C. F. R. a fost anunțată telefonic de nenunțate întreruperi de linii care au fost inundate peste noaptea și unde trenurile de călători și mărfuri nu mai pot circula.

Ploile torențiale au umflat apele râului Ialomița, rupând linia drumului de fier la kilometrul 105, între stațiunile Pucioasa și Fieni, cum și între Fieni-Tepeș Vodă.

Linia se găsește suspendată în aer și cu toate eforturile circulația nu a putut fi reluată până Marți la ora 1 d. a.

Trenurile întrerupte între Filași-Tg.-Jiu

De asemeni la kilometrul 295 între Filași și G. Iort apele venite în șuvoaie au trecut peste linie, luând terasamentul pe o distanță de 300 metri.

Între Gilort-Bibesti situația este mai gravă. Aci trenurile nu pot circula nici măcar prin transbordare.

Între stațiunile Copăcioasa și Tg.-Jiu apele au ajuns la o înălțime de 60-70 centimetri.

Apele cresc mereu și împiedică cu desăvârșire orice posibilitate de explorare a

liniei în alte puncte unde se crede că terasamentul a fost deosebit slab.

Întreaga circulație a trenurilor pe distanța Filași-Tg.-Jiu este întreruptă.

Echipe speciale de lucrători dela serviciul întreținerii din Craiova au plecat cu drezinele pentru a încerca stăvirea apelor.

Orașul Ploiești sub apă

Ploiești, 1. — O furtună grozavă însoțită de o ploaie torențială s'a deslășit asupra orașului nostru.

Apa a inundat toate străzile și a intrat în casele locuitorilor cauzând pagube imense.

Cartierul Tabaci a fost complet acoperit de apă.

Ploia a fost însoțită de puternice descărcări electrice.

Ploia s'a abătut și asupra întregului județ.

Liniiile telefonice între Ploiești-Sinaia au fost rupte.

Deasemenea și liniile telegrafice și telefonice cu București au fost distruse.

Numerosi stâlpi au fost trântiți la pământ. Pagubele pricinuite de furtună sunt foarte mari.

cherii, fraude și faliment
unul din bancheri nu se afla
la Viena.

Casa Castiglioni comunică că a plecat ca de obicei la sfârșitului cu familia în vilagiatură la si de acolo la Milano unde treceți pe la o conferință, după care inapoia la Viena: Gabriel Neumann la familia sa la Budapesta și dinte al Depositenbank Paul Goldstein lipsește deasemenea de căminul Viena.

Proporțiile sc...

Viena, 1. În cercurile financiare încă eri zvonuri senzaționale, cu afacerea Depositenbank și a respectiv cu personalitățile Castiglioni și Goldstein și a dintelui Neumann.

Se spune că rezultatele de ale anchetei judiciare, au furnizat pentru o acțiune senzațională personalitățile.

Ziarele relevă că Castiglioni italian, Neumann supus ungar și supus german.

Se afirmă că Castiglioni sa va cu siguranță la Viena, și că abia provoca distrugerea completă a încât n'ar mai putea salva nici o parte.

Dacă el n'a venit imediat, acesta ținește unui fel de psihoză pentru a se sustrage unei arestări.

Același lucru se spune și despre Goldstein. Castiglioni respinge spundere pentru evenimentele de dacă s'ar proceda la arestarea lui.

mii de oameni se afla direct sau indirect serviciul casei Castiglioni și există în primejdie.

Se afia acum că Castiglioni a acum câteva luni acțiune sale Aktengesellschaft. Se știe că el a deslășit sedintele acestei societăți în urmări venții cu casa Stinnes. El n'a din această funcție.

Azi, ministrul italian Bordenave zentat că cancelarul Seydl căruia rat că guvernul italian nu va în nici un caz o cerere de extrădere Castiglioni, dacă această cerere se

Sinuciderea directorului general Pick

Viena, 1. — Din Baden se a fostul director, general al lui Depo s'a sinucis eri în vila sa din Baden și găsit spânzurat de pat, în culca și toate încercările de a-l viața au fost zadarnice. Pick se afla în vilă; soția sa și o fetiță de 10 toseseră săptămâna trecută la loc din Viena.

Pe masă s'au găsit patru scrisori directorilor Kolbe, Friedel și Hebe soției sale.

Dela C. F.

Vienna, 1. — Tribunalul a decis punerea sub urmărire a bancherilor Camillo Castiglioni, Gabriel Neumann și Paul Goldstein, foștii conducători al lui „Depositenbank“.

În scopul acesteia s'au făcut perchiiziții la domiciliile celor numiți, confiscându-se bijuterii și alte obiecte de valoare. Niciunul din cei trei financieri n'a fost găsit la locuința sa, unde autoritățile n'au descoperit niciun fel de acțiuni sau documente.

Contra lui Goldstein și Neumann s'au emis mandate de arestare. Castiglioni rămâne deocamdată în libertate, contra unei cauțiuni de 100 de miliarde.

Acțiunea deschisă contra acestor mari financieri se datorește faptului că din dosarul procesului contra lui „Depositenbank“ au dispărut în mod misterios unele documente

importante, în legătură cu afacerea spirtoaselor. Judecătorul însărcinat cu anchetarea procesului contra lui „Depositenbank“ își instalează un cabinet de lucru în chiar localurile direcției acestei bănci, pentru a putea examina la fața locului toate actele și proceda la nevoce pe calea cea mai scurtă la interogatoriul funcționarilor institutului.

O ușă secretă

Acum câțiva timp, el a observat dispariția unor acte importante și în urma cercetărilor făcute s'a constatat că odajia posedă o ușă secretă care dă într'un culoar, ducând într'o cameră de debara a lui Depositenbank. În această cameră au fost descoperite actele dispărute. Contra celor trei bancheri s'a deschis acțiune pentru exco-

Acordarea despăgubirilor de război pentru Ardeal, Bucovina și Basarabia

Ce sume s'au repartizat. — Când vor începe lucrările. Ședința comisiei de despăgubiri

Miercuri dimineață s'a întrunit la ministerul de finanțe comisiunea pentru acordarea despăgubirilor de război, dănaților din Ardeal, Bucovina și Basarabia. Ședința a fost prezidată de d. Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe. Comisiunea a hotărât să facă evaluările pagubelor, cât mai repede, după declarațiile primite în conformitate cu ordonanța consiliului dirigent.

În acest scop se înființează în orașele reședință de Curți de Apel și anume: Cluj, Timișoara, Sibiu, Tg.-Mureșului și Oradea-Mare, câte una sau mai multe comisii, cari vor da încheeri în primă instanță.

La Cluj o comisiune superioară, va face verificarea și controlul hotărârilor. În Ardeal fiind numai 94.000 de declarațiuni de pagube, se speră că lucrările se vor putea face în termen de 2 luni.

După centralizarea în heerilor judecătorești se vor hotărâ normele după care se va face ajutorarea. Pentru Ardeal comisiunea a fixat ca prim-ajutor suma de 20 milioane lei.

Într'una din ședințele viitoare comisiunea de despăgubiri se va ocupa cu chestiunea pagubelor de război din Bucovina, pentru care s'a destinat ca prim-ajutor suma de 25 milioane lei.

Restul de 5 milioane, până la suma de 50 milioane ca a fost acordată acestor despăgubiri, se va distribui dăunaților din Basarabia, provincie care a avut pagube numai în nord-județului Hotin.

Un scandal în marea finanță dela Viena

Punerea în urmărire a financiarilor Castiglioni, Neumann și Paul Goldstein

Vienna, 1. — Tribunalul a decis punerea sub urmărire a bancherilor Camillo Castiglioni, Gabriel Neumann și Paul Goldstein, foștii conducători al lui „Depositenbank“.

În scopul acesteia s'au făcut perchiiziții la domiciliile celor numiți, confiscându-se bijuterii și alte obiecte de valoare. Niciunul din cei trei financieri n'a fost găsit la locuința sa, unde autoritățile n'au descoperit niciun fel de acțiuni sau documente.

Contra lui Goldstein și Neumann s'au emis mandate de arestare. Castiglioni rămâne deocamdată în libertate, contra unei cauțiuni de 100 de miliarde.

Acțiunea deschisă contra acestor mari financieri se datorește faptului că din dosarul procesului contra lui „Depositenbank“ au dispărut în mod misterios unele documente

importante, în legătură cu afacerea spirtoaselor. Judecătorul însărcinat cu anchetarea procesului contra lui „Depositenbank“ își instalează un cabinet de lucru în chiar localurile direcției acestei bănci, pentru a putea examina la fața locului toate actele și proceda la nevoce pe calea cea mai scurtă la interogatoriul funcționarilor institutului.

O ușă secretă

Acum câțiva timp, el a observat dispariția unor acte importante și în urma cercetărilor făcute s'a constatat că odajia posedă o ușă secretă care dă într'un culoar, ducând într'o cameră de debara a lui Depositenbank. În această cameră au fost descoperite actele dispărute. Contra celor trei bancheri s'a deschis acțiune pentru exco-

rită ocnă? Ce se mai așteaptă oare, pentru a conduce acolo unde trebuie, jumatate din eleganții pe cari li văd în acest moment surzând și totuși plictisindu-se pe plaja luxoasă dela Trouville? Câți dintre ei, insurați acasă, nu sunt insurați și în oraș? Dar și o femeie poate fi bigamă sau poligamă, ceace ar însemna că ea are doi sau mai mulți bărbați, al doilea și următorii numiți. Iată deci ceva care nu se întâlnește așa de rar.

Bigamie, totul nu e decât bigamie!

Privește în tine însuși „cititorule ipocrit, semenul meu, frațele meu“, ce gândești tu oare despre bigamie? Este ea o stare care să-ți fie personal necunoscută? Ah, tu ai visat cel puțin, și mai mult decât odată ai încercat să-ți îndeplinești visul marturiseste-o, tu ai cunoscut-o, în lipsă de cea sdevărată, bigamia momentană, poligamia de ocazie. Dar voi cetitoare?... Nu, voi păstrați secretul, voi, citind aceste rânduri, abia dacă veți lăsa să lucească o clipă în ochii voștri inocenți, ironici și calmi, reflexul unui surâs interior.

Cu toate acestea să nu ne jucăm cu cuvintele: să lăsăm bigamiei valoarea ei legală, și să ne întrebăm foarte serios dacă e una din acele crime ce trebuiesc pedepsite cu cele mai grave pedepse. Ei poate, și acesta e un punct asupra cărui trebuie să facem rezerve, să fie întovărășită de furt, de fraude: în acest caz este realmente o crimă. Dar, considerată în sine, ca un act pur sexual, nu e decât o eroare mai mult sau mai pu-

țin gravă; trebuie numai să găsim un remediul, sau cel puțin să îndreptăm prejudiciul. Nu putem trimite un om la ocnă, sau fie numai la închisoare, pentru că nu poate restitui femeii legal înșelate, nici virginitatea, nici onoarea, nici starea ei, nu totdeauna de invidiat, de tânără față de măritat. Ele au suferit ireparabilul. Nu putem reface, dar putem desface. Femeile astfel înșelate vor trebui să beneficieze de divorțul pronunțat în favoarea lor. În urmă li se vor acorda despăgubiri. Aici, voui risca o idee care va fi poate apreciată: de ce oare în caz de insolabilitate sau sărăcie a bigamului n'ar fi Statul acela care să vie în ajutorul victimelor? A pedepsi criminali sau vinovați, e puțin; e fapt negativ. A repara însă faptele, ar fi mult mai bine. Statul nu trebuie să fie oare o mare asigurare mutuală? Dacă e admis ca Statul să caute a compensa pagubele cauzate de o catastrofă publică, de ce n'ar fi același lucru și cu catastrofele private, cauzate însă prin greșala unuia din membrii săi? Solidaritatea astfel înțeleasă ar fi interesantă. Dar chestiunea e prea generală pentru a fi tratată cu ocazia unui caz special. Mă opresc, continuând a mă gândi la sărmanul om care a fost întâi jandarm, apoi ocnăș, pentru că a iubit prea mult fecioarele cuminte. Cerulel lăță unde poate duce dragostea pentru floarea de lămâiță.

Trenuri de suspendate

Vienna, 1. — Direcțiunea generală C. F. R. a comunicat că trenurile accelerate Nr. 205 și 206, care pleacă din Piatra Olt-Jibla-Călimănești-Halta și să se suprima cu începere dela 1 Octombrie în loc de 16 Octombrie a. c., după cum anunțase la timp.

Tot cu începere dela 1 Octombrie rila accelerate Nr. 203 și 204 și de Piatra Olt-Jibla-Călimănești-Halta și să se suprima cu începere dela 1 Octombrie în loc de 16 Octombrie a. c., după cum anunțase la timp.

Tempul de opriri din această hală trece stația Jibla.

Președinția partidului maghiar

Pentru președinția partidului sunt cinci candidați. Conții Bethlen și din partea burghezimei iar candidații cuilor sunt publicistul Paal Arpad și avocatul Pal Gabor.

Dupăcum se înfățișează astăzi alesul ungarilor va fi dl Bernady fostul prim ar orasului Tg.-Mureș. Gabor s'a retras, dl Paal Arpad dete „Keleti Ujsag“ că „cel ce a fost în clădească un oraș, (dl Bernady) va dea viață partidului maghiar“, și conții Bethlen și Beldy, după ce au făcut promisiune solemnă că nu va glia chestiunea latitudinarilor renunțat și ei în favorul d-sale.

Președintele partidului maghiar toate probabilitățile va fi deci dl Bernady.

Răspândiți Tribuna Nouă!

AUTOGEN
aparate cleitoare, desăvârșitoare, ventiluri reductoare, plutoane de tăiat și de lipit, pregateste și furnizează
KAISER și ROTH
Arad, lângă posta centrală.
Tot aci se capătă praful de lipit pentru fier turnat, în orice cantitate.

Cele mai bune și mai ieftine haine se pot procura dela firma: **Mihail Nicolescu**, croitor, Piața A. Iancu 17. Se pregătesc totsoiul de haine pentru dame

Antalfy, blănar Str. Matei Corvin (Hunyadi) repară și transformă cu prețuri ieftine articoli de blănarie. Mare depozit în blane de vulpi roșii și negre.

S'a deschis! (Redolfin Mosca 7023) S'a deschis!
SUCURSALA din ARAD
a firmei clujene de cojocărie și blănarie
S. EISENSTAEDTER
ARAD, STRADA ALEXANDRI (fostă SALAC) SUB No. 1, unde fusese localul lui SANDOR, respective „KELET“.

„ASTRA“
Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad
Adr. telegr.: VAGONASTRA TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisiune prin cardan, sau lanțuri. (In-cărcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000-1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orișice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orișice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magaziiile de consignație mai jos notate.

Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul. 6. Brașov: „Silvania“ Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7. Cernăuți: „Mecano“ S. A. Piața Unirii numărul 9. Cluj: Biaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3. Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj Oradea-Mare: „Economia“ S. A. pt. Comerț și Ind. Piața M.-Viteazul 1. Sătmăre: Frații Princz, Turnătoria de Fier și Fabrică de Mașini Sibiu: Compania Anglo-Americă, Bretter Promenade. Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. intrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a/. Timișoara: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

Tribuna liberă

Ambosferă vițioasă ajunsă la saturație la Arad

Cazul individului Rado Kalman

Arad, 3 Oct.

Arad românesc — mulțumită nu verigilor din lanțul slăbiciunilor — a se prăpădi în ultimul timp, pentru că mirii din ce venituri trăesc, înfiorându-se pe stradă, veșnic grăbiți; înfiorându-se pe străzile oamenilor cu la răspântii numele oamenilor cu în acest oraș și chiar dela București trecător amărît de greutatea unei — auzindu-i din întâmplare — vorbe — te simți par'că obligat să te înfrunzi în fața acestor oameni cu o greutate.

tre familie — într'un sanatoriu. În timpul ocupației franceze în localitate, acest individ reușește să intre în serviciul primăriei Arad, secția de alimentație (!), unde însă nu rămâne multă vreme, din motive lesne de înțelese.

de tine gândul că acești veșnic nu sunt decât tot ce are această țară fără de scrupul.

dintre cei așa de mulți, cărora le rădăndu cu inecul, face parte și un individ, care se numește Rado Kalman originar Rossenberg.

crâmpci din trecutul acestui individ — să știm că sunt necesare publicului și cu cari — nu știm prin ce mijloc — a intrat în contact.

În Ungaria, comunismul fiind în toată lui, trece la Budapesta, unde a jucat unul din cele mai mărețe roluri politice. Fiind însă surprins de trupele române — odată cu ocuparea Budapestei — individul Kalman Rado a știut să-și schimbe, la înțelegere, vederile politice și motivându-se că este cetățean român, născut în Arad, trece la București, scăpând astfel de toate urmările faptelor de care era pe deplin vinovat.

de are însă doi copii cu soția — căreia există, — părește familia înșelată de vorbele palamă, se găsește azi internată — de că-

A venit apoi fixarea granițelor României-Mari, după care a urmat cunoscuta epocă a drumurilor — în lung și în largul ei — a tuturor celor fără de nici un căpătâi. Stabilite la București, obiceiul din naștere da roadele cuvenite și nu peste multă vreme este chemat de câteva ori pe la autoritățile menite a păstra ordinea.

În urma tuturor acestor faimoase isprăvi, din care cauză între timp a fost, cu totul, înlăturat de familie, a revenit la Arad, folosindu-se de numele oamenilor, pe cari — cine știe dacă i-a cunoscut — și cum i-a cunoscut, făcând scandaluri, ca cele tolerate de autorități și pe larg scrise de ziarele minoritare.

INFORMAȚIUNI

Administrative

găm în mod deosebit pe toți noștri, fie din localitate, fie din provincă, să ne încunoștințeze când văd o neregularitate în primirea regulată a ziarului nostru.

Activitatea Societății „Graul Românesc“

Inaugurarea filialei Timișoara

Duminică, 28 Septembrie, a avut loc la Timișoara inaugurarea filialei Timișoara a „Graului Românesc“.

Onorajii noștri abonați cari sunt rezistanți cu plata abonamentelor rugăm respectuos să binevoiască aduce conturile în ordine.

Cel dintâi ia cuvântul d-l general C. Găvănescul, delegat de comitetul central pentru organizarea filialei. D-sa salută pe reprezentantul comitetului central, arată însuși că este un mare onor să se înregistreze în „Graul Românesc“ pentru a-și putea face datoria către frații din afară de Regat.

Ziarisții Cehoslovaci la Arad

Chestia Palestinei

Sfințirea unei capele școlare la Timișoara

Spre a trăi o mie de ani

Mare reprezentație

Cum a fost salvat echipajul unui vapor care se scufunda

Generalul bolșevic Budienny grav rănit

Cinematograf

Lucrările Ligei Națiunilor

Regele Sârbiei și Radici

Zborul de încercare a Zeppelinului pentru America

Viza livretelor

Improprietărea refugiaților din Jugoslavia și Cehoslovacia

Invenția ingenioasă a unui Francez

Comandamentul Worsley, fost căpitan pe vaporul „Endurance“, a lui Sir Ernest Shackleton, în expediția sa spre polul sud și comandant al vaporului „Quest“ în ultima expediție a lui Shackleton, a fost instrumentul de salvare a echipajului de pe vaporul „Kathleen Annie“ avariat în timpul unei furtuni la insulele Orkney.

Comisia a IV-a de viză — centrul Curtici — vizează în ziua de 15 Oct. livretele oamenilor din comuna Sănmartin, născuți între anii 1883—1893, în ziua de 16 Oct. a oamenilor din aceiași comună născuți între anii 1892—1886 și în ziua de 17 Oct. a celor născuți între anii 1885—1878. În ziua de 18 Oct. vizează livretele oamenilor din comuna Macea, născuți între anii 1899—1893, în ziua de 19 Oct. a oamenilor născuți, în aceiași comună, între anii 1892—1886 și în ziua de 20 Oct. a celor născuți între anii 1885—1878. În ziua de 21 Oct. vizează livretele oamenilor din comuna Iratoșul-Mic, în ziua de 22 Oct. a oamenilor din comuna Iratoșul-Mare, născuți între anii 1899—1889 și în ziua de 23 Oct. pe ale oamenilor, din aceiași comună, născuți între anii 1888—1878, precum și pe ale oamenilor de pe domeniile succesorii conelui Toma Nadasty. În ziua de 24 Oct. vizează livretele oamenilor din comuna Curtici, născuți între anii 1899—1895, în ziua de 26 Oct. pe cele ale oamenilor din aceiași comună născuți între anii 1892—1885 și în ziua de 26 Oct. pe ale oamenilor născuți între anii 1885—1878.

Comisia V-a de viză — centrul Pecica — va viza în ziua de 15 Oct. livretele oamenilor din comuna Peregul-Mic, în ziua de 16 Oct. livretele oamenilor din comuna Peregul-German, în ziua de 17 Oct. livretele oamenilor din comuna Peregul-Mic-nou și Bodrogul-Vechiu, în ziua de 18 Oct. livretele oamenilor din comuna Varișul-Mare, în ziua de 19 Oct. livretele oamenilor din comuna Varișul-Mic, în ziua de 20 Oct. livretele oamenilor din comuna Tornea.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Comitetul central pentru organizarea filialei „Graul Românesc“ din Arad, a avut o sesiune în ziua de 2 Oct. în care s-a discutat asupra activității și a lucrărilor filialei.

Ziarele din Zagreb anunță că, după înfrângerea croaților în cabinetul Davidovici, va avea loc o întâlnire între regele Alexandru și Radici. Întâlnirea nu va avea loc la Belgrad, dar Radici va veni la Belgrad pentru a participa, eventual, la dezbaterile parlamentului.

Scopul întâlnirii ar fi stabilirea unui contact direct între Coroană și reprezentanții parlamentari ai poporului croat, care a observat până acum o atitudine ostilă față de monarhie.

După ce se va fi obținut, între rege și Radici, un acord asupra democratizării regatului jugoslav după modelul englez, poporul croat va putea să renunțe la cererea sa de a se proclama o republică croată independentă.

Improprietărea refugiaților din Jugoslavia și Cehoslovacia

Cu ocaziunea schimbului de comune și a delimitării frontierei dintre România și cele două state vecine, un mare număr de români s-au refugiat în țară, în județele Arad, Bihor, Caraș-Severin, ș. a., nevoind să rămână mai departe sub stăpânirea străină.

Pentru așezarea lor în diversele sate și improprietărea lor cu loturi de casă și de cultură, ministerul agriculturii și domeniilor, a însărcinat pe d. inspector general St. D. Spătaru.

Greutatea juridică e că acești refugiați n-au fost trecuți pe nici un tablou de improprietăre.

Este o datorie națională însă pentru, statul nostru, să găsească soluțiunea cea mai bună pentru satisfacerea nevoilor acestor familii, cari stau în nesigurantă.

Invenția ingenioasă a unui Francez

Într-o stradă pustie din Paris a avut loc zilele trecute, în fața autorităților municipale, o curioasă experiență cu un automobil prevăzut cu un aparat special care, în loc de a răsturna pe trecători, îi ridică și-i așează comod într'un fel de basculă.

Aparatul a fost inventat de un parizian care, acum câți-va ani, a avut nenorocul să răstoarne cu automobilul o fetiță, omorând-o pe loc. Simți remușcări atât de vii, încât dăduse să și închine toate răgazurile invenției unui sistem pentru evitarea accidentelor de acest fel.

Experiënța publică a dat rezultate bune; mai mulți ziarisți s-au pretat la experiență, lăsându-se înghățiți de automobilul, care alerga cu o înțea de 18 kilometri pe oră.

Chestia Palestinei

În cursul luni Octombrie, comisiunea mandatelor de pe lângă Liga Națiunilor, care lucrează actualmente la Geneva, se va ocupa de chestia Palestinei. Din partea Palestinei vor apare înaintea comisiunii mandatelor în-ului comisar al acestei țări, sir Herbert Samu, precum și reprezentanții organizației sioniste, care împlinesc acolo funcția de „Jewish agency“, recunoscută cu reprezentanța poporului evreu pe lângă guvernul din Ierusalim.

Dupăcum se anunță, chestiunile tratate în fața comisiunii mandatelor privesc următoarele puncte: Ce măsuri au fost luate spre a aduce țara într'o astfel de poziție politică, administrativă și economică, încât să se asigure crearea unui cămin național pentru poporul evreesc; ce măsuri au mai fost luate, spre a crea în țară condițiuni politice administrative și economice cari să protejeze drepturile religioase ale tuturor locuitorilor în Palestina, fără deosebire de rasă și naționalitate.

Cât despre chestiunile ce le va pune comisiunea mandatelor reprezentanților lui „Jewish agency“, ele vor primi următoarele puncte: În ce chip această agenție a fost recunoscută oficial. În ce fel decurge conlucrarea ei cu administrația Palestinei în chestiunile economice sociale; în ce chip a participat „Jewish agency“ la desvolțarea țării și ce s'a făcut spre a asigura colaborezarea tuturor acelor evrei cari sunt dispuși să conlucreze la crearea Căminului național?

Spre a trăi o mie de ani

Profesorul Fritz Haber, interviewat la Filadelfia a declarat că oamenii cari sunt astăzi în floarea vârstei, au șanse să trăiască până la o mie de ani. Savantul acesta afirmă că știința va face în curând descoperiri cari vor permite să se elimine cauzele bătrâneții și morții.

Cinematograf

(x) La „Urania“ se va rula „Jackie Coogan“, cel mai mic clown din lume.

A sosit cel mai nou luat de pe „Jackie“ și azi are se fie premiera. Nu credem că trebuie să-l recomandăm special căci toți cari iubesc cinematograful trebuie să cunoască pe acest mic buffon. Alcătuirile sale de până aci însă le întrece pe toate cu bucată aceasta. Grație, armonie, idee, și ce e mai de frunte, i nima, pe toate le pune din belșug în jocul său.

Piesa va fi precedată de umorese în 2 acte.

Reprezentatiile la 4.30 p. m., la 6, 7.30 și la 9 ore seara.

Duminică la 11 ore va fi reprezentație pentru copii cu Jackie Coogan. Prețul de intrare 10 lei.

(x) Cinematograful „Apollo“ rulează de seară pentru ultima dată „Două suflete“. Din cauza lungimei piesei și de seară ca totdeauna intermitențele între reprezentații vor fi ca de obicei.

(x) „Steaua distractivă a lui Maxim“ (Osztigás Mici) e titlul unei opere de salon care face premieră pentru Duminică la „Apollo“. Atâta grație e în acest umor-

resc, atâta naivitate, câtă în o poveste cu zice, ca în lumea zinelor, viața modernă e reprezentată în culoare roză, iar aranjatorul a îngrijit ca să o presare cu scene vesele așa ca să producă efecte plăcute asupra publicului.

Reprezentatiile încep Duminică la 5 p. m. apoi la 6, 7.30 și 9 ore seara. Luni încep la 4.30 p. m.

Viza livretelor

(Urmare)

Comisia a IV-a de viză — centrul Curtici — vizează în ziua de 15 Oct. livretele oamenilor din comuna Sănmartin, născuți între anii 1883—1893, în ziua de 16 Oct. a oamenilor din aceiași comună născuți între anii 1892—1886 și în ziua de 17 Oct. a celor născuți între anii 1885—1878. În ziua de 18 Oct. vizează livretele oamenilor din comuna Macea, născuți între anii 1899—1893, în ziua de 19 Oct. a oamenilor născuți, în aceiași comună, între anii 1892—1886 și în ziua de 20 Oct. a celor născuți între anii 1885—1878. În ziua de 21 Oct. vizează livretele oamenilor din comuna Iratoșul-Mic, în ziua de 22 Oct. a oamenilor din comuna Iratoșul-Mare, născuți între anii 1899—1889 și în ziua de 23 Oct. pe ale oamenilor, din aceiași comună, născuți între anii 1888—1878, precum și pe ale oamenilor de pe domeniile succesorii conelui Toma Nadasty. În ziua de 24 Oct. vizează livretele oamenilor din comuna Curtici, născuți între anii 1899—1895, în ziua de 26 Oct. pe cele ale oamenilor din aceiași comună născuți între anii 1892—1885 și în ziua de 26 Oct. pe ale oamenilor născuți între anii 1885—1878.

Comisia V-a de viză — centrul Pecica — va viza în ziua de 15 Oct. livretele oamenilor din comuna Peregul-Mic, în ziua de 16 Oct. livretele oamenilor din comuna Peregul-German, în ziua de 17 Oct. livretele oamenilor din comuna Peregul-Mic-nou și Bodrogul-Vechiu, în ziua de 18 Oct. livretele oamenilor din comuna Varișul-Mare, în ziua de 19 Oct. livretele oamenilor din comuna Varișul-Mic, în ziua de 20 Oct. livretele oamenilor din comuna Tornea.

În zilele de 21—24 Oct. se vor viza livretele oamenilor din comuna Pecica-română astfel: în ziua I-a a celor născuți între anii 1899—1895, în a doua zi a celor născuți între anii 1894—1890, în a treia zi a celor născuți între anii 1889—1884 și în a patra zi a celor născuți între anii 1883—1878.

(Va urma.)

Zborul de încercare a Zeppelinului pentru America Cel mai mare dirijabil

Berlin, 29. — Ultimul mare sbor de încercare al Zeppelinului, înainte de traversarea Atlanticului, a fost absolvit cu cel mai bun succes. Timp de 20 de ore, imensul vas aerian, a fost în continuă călătorie, care l'a dus prin Germania, deasupra Mării Baltice în Suedia și peste Berlin și Drezda înapoi la portul de plecare din Friedrichshafen. Zborul a fost efectuat fără nici un deranj. Toate știrile lansate de Zeppelin au subliniat funcționarea excelentă a tuturor părților, în special a motoarelor. Zeppelinul a desfășurat o înțea considerabilă care a atins uneori până la 180 de kilometri pe oră. Și în timpul nopții, deasupra Mării Baltice, pe un timp favorabil. Zeppelinul a zburat cu o înțea de 130 până la 150 kilometri, care poate fi considerată ca viteza de sbor absolută a dirijabilului. Distanța totală parcursă de Zeppelin în acest sbor de încercare echivalează cu o treime din lățimea Atlanticului.

„Bine ai venit deasupra Capitalei! Noroc la zborul în depărtare: zboară peste mări ca o dovadă victorioasă a neînfrântului spirit întreprinzător și pentru noi ca un semn încurajator al științei germane. Du în lume speranța noastră și viitorul Germaniei“.

În tot cursul sborului, Zeppelinul Z. R. S. a fost expus unui adevărat foc concentrat de radiotelegrame și chemări radiotelefonice la cari a răspuns după putință. Toate orașele situate pe drumul sborului voiau să știe exact când Zeppelinul va sbura deasupra lor. Primarii orașelor mai mari au trimis salutări radiotelefonice.

Când Zeppelinul a apărut deasupra Berlinului, sute de mii de persoane ocupaseră străzile, piețele și ferestrele. Toată lumea își aminti de ziua în care contele Zeppelin apăruse pentru întâia oară cu aeronava lui deasupra Capitalei. Zeppelinul a fost primit cu un entuziasm de nedescris.

Zeppelinul a zburat cu o înțea de 130 până la 150 kilometri, care poate fi considerată ca viteza de sbor absolută a dirijabilului. Distanța totală parcursă de Zeppelin în acest sbor de încercare echivalează cu o treime din lățimea Atlanticului.

Primarul Berlinului a adresat Zeppelinului prin radiotelefon un salut în care a repetat mai întâi cuvintele adresate în 1909 de primarul din vremea aceea conelui Zeppelin: „Per aspera ad astra!“ Bătrânul conte Zeppelin a destinat dirijabilului său apropiere între popoare.

Zeppelinul a zburat cu o înțea de 130 până la 150 kilometri, care poate fi considerată ca viteza de sbor absolută a dirijabilului. Distanța totală parcursă de Zeppelin în acest sbor de încercare echivalează cu o treime din lățimea Atlanticului.

Fie ca Zeppelinul pentru America să împlinească această mistuire și să contribuie la o schimbare în destinele popoarelor, mai bine decât pot conferințele și tratatele. Munca germană a dovedit prin această operă că Germania nu lasă să se ia locul la soare.

Zeppelinul comandat de Statele-Unite are o lungime de 200 de metri și un diametru de 72 metri; el poate zbura în America în mai puțin de trei zile. E o mașină uimitoare, una din cele mai grandioase opere ale științei moderne.

Fie ca Zeppelinul pentru America să împlinească această mistuire și să contribuie la o schimbare în destinele popoarelor, mai bine decât pot conferințele și tratatele. Munca germană a dovedit prin această operă că Germania nu lasă să se ia locul la soare.

Lucrările Ligei Națiunilor — Diferendul Anglo-turc. — Institut pentru unificarea dreptului privat

GENEVA, 1. Octombrie — Adunarea a exorimat guvernului italian recunoștința sa și a acceptat oferta generoasă, de a fonda la Roma un Institut internațional pentru unificarea și coordonarea dreptului privat, sub direcțiunea Ligei. Impunțierile și funcțiunile noului institut se vor fixa de către consiliul Ligei, de acord cu guvernul italian.

menii competiții și imparțiali, cari vor trebui să culegă — pentru consiliu — elementele necesare de apreciere.

Gilbert Murray (Marea Britanie), Palacios (Spania) și Andreadeas (Grecia) au intervenit în dezbateri pentru aprobarea propunerii italiene.

Reprezentanții Mării Britanii și Turciei s'au angajat să respecte statul-quo. Consiliul a hotărît să adopte propunerea lui Branting și a decis că constituie o comisiune de 3 membri care va face la fața locului investigațiile indispensabile.

Intrunirea a adoptat în urnă proiectul pentru reglementarea penziunei judecătorilor și grefierilor dela Curtea permanentă de justiție internațională.

Generalul bolșevic Budienny grav rănit

Consiliul, întrunit sub președinția dlui Hymans, a orânduit chestiunile prealabile, privitoare la fruntările dintre Turcia și Irak. Reprezentantul britanic a recunoscut că consiliul are căderea să traseze fruntările între Turcia și Irak. Reprezentantul Turciei a fost de aceeași părere. Acesta din urmă a mai declarat că s'ar putea angaja chiar de acum — în numele guvernului său de a accepta recomandatiunile făcute de consiliu.

LONDRA, 30. — Se anunță din Moscova că un țaran georgian a tras mai multe focuri de revolver asupra faimosului comandant al trupelor sovietice, Budienny, rămându-l destul de grav.

D. Branting (Suedia) raportor, a propus să se încredințeze studiul prealabil al aceste chestiuni, unei comisiuni compuse din oai

Generalul bolșevic Budienny grav rănit

BON pentru un ANUNȚ de publicat la rubrica

Mica Publicitate

3 Oct. 1924

Recolta mondială de grâu

După toate informațiile ce avem rezultă că producția grâului în Europa, în acest an, va fi deficitară față de anul trecut atât în ce privește calitatea cât și cantitatea.

S-au semănat, în adevăr, în diferite țări, suprafețe mai însemnate, dar, din pricina condițiilor atmosferice producția în unele ținuturi ale acestor țări a suferit foarte mult.

Deficitul în cantitate se cifrează la aproximativ 30 de milioane de chintale față de recolta din 1923, așa că țările importatoare se gândesc foarte serios la eventualitatea când nu vor fi în puțință să se aprovizioneze cu cantitățile de grâu necesare.

Rusia care în 1923 a aprovizionat restul Europei cu 20—25 milioane chintale de grâu și secară, a avut o recoltă rea, așa că se crede că nu va putea exporta cantități importante.

Se știe că exportul cerealelor este o condiție sine qua non a activității balanței comerciale, căci un astfel de export are drept consecință dobândirea unei însemnate cantități de valori streine, solide.

Republica sovietică, continuând să urmărească politica sa și aceasta în scopul de a arăta restului lumii că economia națională în acea țară s'ar fi ameliorat, a căutat și va căuta să facă exporturi de cereale pe scară cât mai întinsă.

În adevăr datele statistice relative la comerțul exterior al Rusiei arată că în semestrul Octombrie 1923 — Martie 1924 soldul activ al comerțului exterior se datorește exportului de cereale. Plus valuta a fost de 95 de milioane de ruble aur (după prețurile din 1913) și exportul cerealelor a fost 107 milioane ruble aur. Rezultă din acestea că dacă nu s'ar fi exportat cerealele soldul comerțului ar fi fost pasiv (cu o diferență de 12 milioane de ruble).

Pentru toate aceste motive, sovietele dau o mare importanță exportului de cereale.

Nu se știe, însă, dacă din pricina recoltei deficitare, din acest an se va putea exporta ceva. Dacă avem în vedere nevoile țării, este evident că nu se va putea exporta nimic.

Recolta este evaluată în mod oficial la 2.550 milioane puduri și nevoile țării: hrană, însemnare și nutreț sunt estimate cam la aceeași cantitate.

Se pare însă că Sovietele nu vor ține însă seamă de acest lucru și vor căuta să facă exporturi cât mai întinse fără să se gândească la faptul că riscă să ajungă la rezultatele din 1921 când circa 30 de milioane de oameni, din pricina recoltei deficitare și a exportului ce se făcuse rămăseseră literalmente muritori de foame.

Ar mai rămâne Europei să se aprovizioneze cu grâu din altă parte:

Africa de nord, Canada, Australia, India și Argentina.

Africa de nord — Algeria și Tunis —, de unde Franța se aprovizionează în primul rând au avut o recoltă mediocră.

Marocul are un oare-care excedent, însă nu prea important, și acesta va fi absorbit de țările imediat vecine.

Canada are un deficit formidabil: circa 183 de milioane de buseli.

Mai rămân Australia, India și Argentina.

Țările importatoare se întrebă, însă, cu mare neliniște, ce s'ar putea întâmpla dacă recolta unuia din aceste țări ar fi deficitară, în special cea a Argentinei care este cea mai importantă.

De și în marea republică sud-americană însemnările au fost cu 3 la sută mai întinse de cât în anul trecut, totuși se zice că recolta ar fi suferit din pricina unei secete prelungite.

Repetăm că neliniștea este mare în țările importatoare de grâu și un viitor apropiat ne va arăta dacă acest pesimism a fost întemeiat ori nu.

Economice.

Animale din jud. Arad, premiate la expoziția din Cluj

Comuna Peregul-German

- Jun. Sigmeth Iuon, una iapă, 8000 lei, Premiul I.
- Jun. Sigmeth Iuon, una iapă, 4000 lei, Premiul III.
- Berzi Stefan, una iapă, 7 ani, Medalie de aur.
- Berzi Stefan, una iapă, de 2 ani 4000 lei, Premiul II.
- Berar Francisc, una iapă cu mânz, 6000 lei, Premiul III.
- Rosti Stefan, una iapă, 2 ani, 3000 lei, Premiul III.
- Schleifer Martin, una iapă, 2 ani, Medalie de aur.
- Văd. lui Geppert Iosif, una vacă, cu Medalie de aur.
- Beran Rudolf, una vacă, Medalie de aur.
- Hampel Carol, viteaua de 2 ani, Medalie de aur.
- Ditrich Iuon, vițeauă, Medalie de argint.

Comuna Peregul-Mic

- Farkas Alexandru, 1 armăsar, Medalie de aur.
- Farkas Alexandru, 1 iapă cu 4000 lei, Premiul III.

Comuna Nădlac

- Bartolomei Andrei, armăsar, 4000 lei, Premiul III.
- Bartolomei Matei, armăsar, Medalie de aur.
- Balint Pavel, armăsar, Medalie de argint.

Pecica-Română

Antonescu Camil cu găini, și Erdelyi Francisc cu găini Plymouth. Au primit medaliile de aur.

Semlac

Ferma Model Semlac, pentru vaci, Medalie de aur.

Animalele premiate cu diplome de medalii de aur, argint și bronz, la expoziția din Peregul-German

- Andrei Bartolomei, Nădlac, medalie de aur, armăsar.
- Gheorghe Verișan, Șeitin, medalie și diploma bronz, armăsar.
- Neznera Aladar, Pecica-Română, medalie și diploma bronz, armăsar.
- Safra Chicini, Nădlac, diploma de onoare, armăsar.
- Matei Bartolomei, Nădlac, diploma și medalie de argint, armăsar.
- Ludovic Sigmeth, Peregul-German, diplomă și medalie de argint, iapă.
- Vețel Kobela, Peregul-German, medalie bronz, iapă.
- Andrei Hampel, Peregul-German, medalie de bronz, iapă.
- Sigmeth Ioan, Peregul-German, diploma de onoare, iapă.

- Mihai Toth, Pecica-maghiară, medalie de bronz, mânz.
- Iosif Cseka, Peregul-German, medalie de argint, mânz.
- Ventel Duschek, Peregul-German, medalie de bronz, mânz.
- Școala Agronomică, Pecica-Maghiară, medalie de argint și diplomă, mânz.
- Rudolf Beran, Peregul-German, medalie de aur, iapă.
- Carol Hampel, Peregul-German, medalie de argint, vacă.
- Ioan Sigmeth, Peregul-German, medalie de aur și diplomă, vacă.
- Iosif Schleifer, Peregul-German, medalie de bronz, vacă.
- Școala Agronomică, Pecica-Maghiară, diplomă și medalie de argint, pentru creșterea selectă de vaci.

Persoanele cari au primit premii pentru animalele aduse la expoziția Peregul-German

- Alexandru Farkas, Peregul Mic, Premiul I, 3000 lei, armăsar.
- Alexandru Farkas, Peregul-Mic, Premiul I, 3000, iapă.
- Alexandru Szabo, Peregul-Mic, Premiul I, 2000, mânzat.
- Văd. Gepper Iosif, Peregul-German, Premiul I, 2000, vacă.
- Sigmeth Iuon, Peregul-German, Premiul I, 1000 lei, scoafă.
- Iosif Podany, Peregul-German, Premiul I, 200 lei, scoafă.
- Frații Roth, Semlac, Premiul I, 200 lei, oi.
- Fuch Ioan, Peregul-German, Premiul I, 1000 lei, junincă.
- Francisc Erdelyi, Pecica-Română, Premiul I, 300 lei, paseri.
- Kosa Ludovic, Semlac, Premiul I, 300 lei, porumbi.
- Pavel Balint, Nădlac, Premiul II, 2000 lei, armăsari.
- Iosif Csekei, Peregul-German, Premiul II, 2000 lei, iapă.
- Ventel Padanyi, Peregul-German, Premiul II, 2000 lei, mânzat.
- Matei Schleifer, Peregul-German, Premiul II, 1000 lei, mânzat.
- Andrei Hampel, Peregul-German, Premiul II, 1000 lei, vacă.
- Francisc Beran, Peregul-German, Premiul II, 1000 lei, iapă.
- Ventel Duschek, Peregul-German, Premiul II, 100 lei, oi.
- Iuon Fuch, Peregul-German, Premiul III, 600 lei, mânzat.
- Iosif Beran, Peregul-German, Premiul III, 500 lei, vacă.
- Andrei Borsos, Pecica, Premiul III, 600 lei, taur.
- Carol Hampel, Peregul-German, Premiul III, 600 lei, junincă.
- Ludovic Sigmeth, Peregul-German, Premiul III, 100 lei, scoafă.

- Ioan Pata, Peregul-German, Premiul III, 1000 lei, armăsar.
- Iosif Berzi, Peregul-German, Premiul IV, 660 lei, iapă.
- Ventel Duschek, Peregul-German, Premiul IV, 500 lei, mânzat.
- Ventel Duschek, Peregul-German, Premiul IV, 500 lei, taur.
- Iosif Ditrich, Peregul-German, Premiul IV, 500 lei, junincă.
- Ventel Padanyi, Peregul-German, Premiul V, 500 lei, iapă.
- Iuon Sigmeth, Peregul-German, Premiul V, 300 lei, mânzat.
- Lazar Vig, Peregul-German, Premiul VI, 500 lei, iapă.
- Iosif Borsos, Pecica-Maghiară, Premiul VI, 200 lei, mânzat.

Târgul de toamnă al Timișoarei

TIMIȘOARA, 29 Sept. — La acest târg s'au adus, în raport cu cel din vara acestui an, mai multe vite, dar oferta a rămas totuși mai mare, cumpărătorii au fost mai puțin, iar prețurile au scăzut cu aproape zece la sută.

Exportatorii s'au abținut, atât din cauza unor boale ce s'au ivit printre vitele din împrejurimi, cât și din cauza enormelor taxe de export.

Caii s'au vândut cei de povară cu câte 18—20 mii lei perechea, cei de lux cu câte 30—35 mii lei perechea.

Sedința consiliului de îndrumare și control a întreprinderilor comercializate

Azi după amiază va avea loc la ministerul de industrie și comerț sedința consiliului de îndrumare și control a întreprinderilor comercializate.

În această sedință se va continua cu citirea regulamentului de comercializare a întreprinderilor statului dela Lonia.

Aplicarea notelor din noul tarif vamal

Comisiunea Industrială în sedința din 23 Septembrie a. c. a avizat favorabil pentru aplicarea tarifului vamal redus prevăzut la nota dela art. 140 pentru cazeină, importată direct de fabricile de piepteni.

Cu această ocazie s'a stabilit modul de interpretarea a acestei note, care a prevăzut reducerea pentru industrii: ca fabrici de hârtie cum ar părea la primul moment, ci și pentru alte industrii.

Statistica improprietărilor

Casa centrală a improprietărilor a făcut cunoscut tuturor consilierilor agricoli că nu se mai aduie nici o întârziere peste data de 10 Octombrie, în înaintarea datelor statistice asupra mersului expropriării și improprietărilor.

Piața petrolului

Cererile continuă a fi mici. Totuși se cere din străinătate petrol și benzină ușoară, în special în Europa Centrală. Marfa se cere însă pe termen, ce variază între 60—90 zile.

La intern cererile extrem de reduse. Prețurile au fost:

LA INTERN: Titeiul se menține la 20.000 lei vagonul cel din Bușteni și Băicoiu-Ușor. Benzina ușoară este cerută la 830 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 840 lei kgr.

Benzina grea este cerută la 5.05 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 5.10 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 8.35 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 3.40 lei kgr.

Motorina este cerută la 3 lei kgr. loco fabrică și 7 lei kgr. fob. Constanța, fiind singurul produs ferm.

Păcura este cerută la 2.30 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.40 lei kgr.

LA EXPORT: Benzina ușoară o găsim la 7.25 kgr. loco fabrică și 9.25 lei kgr. lei kgr. fob. Constanța.

Benzina grea o avem la 5 lei kgr. loco fabrică și 7 lei kgr. fob. Constanța.

Petrolul lampant se menține la 3.60—3.65 lei kgr. fob. Ramadan.

Motorina o găsim la 275 lei kgr. loco fabrică și 3.65 lei kgr. fob. Constanța.

Devizele și valuta.

Rad o r, 3 Octombrie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin:	124.50 —	124.50
Amsterdam:	202.37.50 —	202.30
New-York:	522.50 —	522.50
Londra:	2328.50 —	2330.50
Paris:	27.50 —	27.50
Milano:	2285. —	2282 50
Praga:	1557.50 —	1565. —
Budapesta:	68. —	68. —
Belgrad:	720. —	720. —

București:	265. —
Varșovia:	100. —
Vienna:	7350. —

București închiderea: Paris S50, Berlin —, Newyork 190.5 Zurich 36.65, Vienna 27. —, Pesta —

Valute: Napoleon 750, Marcs 140, lira turcească 113, font francez 10.80, franc elvețian 35 dracina 350, diuar 260, dolar austriacă 29. —, coroana maghiară col 560, Marcs polonă 36. —

Poșta Redac

M. G. Ibașfalău. Multumim blica și cele trimise mai de mult

C. I. Ș. Arad. Poeziile „Hai să pornim“ — deși mai puțin vor apare într'un număr viitor.

I. Ar. Arad. Poezia „Oris mult prelucrată. Greșește ca un-tate. Subiectul e greu, concentrare și abilitate de form, să-l poți birui. Mai încearcă.

I. P. Hidis. Fiindcă aveți luată calea torurilor judecătorești tam până atunci. Așa cum scrie dați prea mult de furcă cu răz și credem, că nu folosim cu nimic lor neamului. Procese de natur, multe — și e bine, în cele mai să lăsam în pace ranele cicatriza

Cețiți și răsp

Tribuna No

Reclama e sufletul comer

Tipografia „Aradul

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)